

УДК 636.7.09:612.176:616-00

НАНОСПОЛУКИ МІКРОЕЛЕМЕНТІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ СОБАК З РІЗНИМИ ХАРАКТЕРИСТИКАМИ ТЕМПЕРАМЕНТУ

Хавін О. В., аспірант

Редько В. І., аспірант

Бобрицька О. М., доктор ветеринарних наук, професор

Державний біотехнологічний університет, м. Харків

Стрес є однією з провідних причин поведінкових порушень, зниження працездатності та ризику соматичних ускладнень у собак. У практиці ветеринарної поведінкової медицини та службової кінології особливе значення має адресна корекція психоемоційної реактивності з урахуванням індивідуальних типологічних особливостей.

Для визначення ефективності застосування наносполук біогенних металів для корекції психоемоційного стану тваринам з водою задавали суміш цитратів мікроелементів (Mg – 1000 мг/дм³, Zn – 200 мг/дм³, — 10 мг/дм³, Cu – 40 мг/дм³, Co – 4 мг/дм³, Mo – 4 мг/дм³, Cr – 2 мг/дм³, Ge – 2 мг/дм³, Se – 0,4 мг/дм³ (ТУ У 15.8-35291116-014: 2011) у дозі 0,2 мл/кг маси тіла тварини раз на добу протягом десяти діб.

Встановлено чітку психоемоційну реакцію собак на гострий звуковий стрес. Початковий рівень збудження собак у манежі за шкалою RASS становив – 1,2–1,8 ум. од., за тесту «відкритого поля» і за відсутності специфічного подразника – 2,0 ум. од., за впливу звукового подразника – до 2,6 ум. од., за адаптації – до 2,1 ум. од.

П'ятиденний моніторинг психоемоційного стану німецьких вівчарок у тесті «відкрите поле» підтвердив чітку залежність стрес-реактивності від поведінкового профілю. Агресивні тварини мали підвищений базовий рівень напруги (1,78–2,33 ум. од.) з приростом до 3,22 під дією стимулу. За компонентом «страх/тривога» базові значення варіювали від 1,00–1,55 (без страху) до 2,14 (виражений страх), а пікові реакції на звуковий подразник — 2,55–3,29. Найвищу реактивність і найгірше відновлення зафіксовано у надмірно збудливих собак (збудження до 2,36; піки до 3,45). Собаки з високою слухняністю/тренуваністю мали найнижчий вихідний фон ($\leq 1,36$) і обмежену реакцію на стрес ($\leq 2,09$), тоді як неслухняні — найвищий базовий рівень ($\leq 2,57$), максимальні піки ($\leq 3,57$) та мінімальну адаптивність.

Наносполуки мікроелементів забезпечували антистресовий ефект у собак із вираженою агресивністю (інтегральний показник психоемоційної напруги зменшувався на 0,67 ум. од. на 2-й день), тривожністю (–0,71 на 1-й день і –1,00

на 4-й день; $P \leq 0,01$), надмірною збудливістю ($-0,73$ на 2-й і 4-й день; $P \leq 0,05$) та низькою слухняністю ($-1,14$ з 1-го дня; $P \leq 0,001$). У спокійних і слухняних тварин зміни були мінімальними. Це підтверджує темперамент-залежну ефективність наносполук та доцільність їх застосування у поведінково-реактивних собак.

Національний
університет
біоресурсів і
природокористування
України

Факультет
ветеринарної
медицини

Міжнародна наукова конференція

«Актуальні питання ветеринарної патології»

приурочена 105-річчю факультету ветеринарної медицини
та 85-річчю доктора ветеринарних наук, професора,
заслуженого діяча науки і техніки України,
академіка НААН України

Анатолія Йосиповича Мазуркевича

2–3 жовтня 2025 р.,
м. Київ, факультет ветеринарної медицини НУБіП України

Київ – 2025

УДК 005.745(043.2)(063)

З 41

Організатор конференції:

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

«Актуальні питання ветеринарної патології» приурочена 105-річчю факультету ветеринарної медицини та 85-річчю доктора ветеринарних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, академіка НААН України Анатолія Йосиповича Мазуркевича: Міжнародна наукова конференція, м. Київ, Україна, 02-03 жовтня 2025 року: матеріали конференції, Київ, 116 с.

За викладений в тезах матеріал відповідають безпосередньо автори.

Збірник матеріалів конференції є науково-практичним виданням, в якому опубліковано тези доповідей студентів, аспірантів, кандидатів і докторів наук, наукових працівників та практикуючих лікарів факультету ветеринарної медицини та інших підрозділів Національного університету біоресурсів і природокористування України, навчальних і наукових установ України та зарубіжжя. Наукові праці відображають результати досліджень з напрямку ветеринарної медицини та біології.

Збірник матеріалів конференції розрахований на студентів, аспірантів, докторантів, викладачів, науковців, практикуючих лікарів та всіх, хто цікавиться останніми тенденціями розвитку сучасної науки.

Організаційний комітет з підготовки збірника тез: Цвіліховський М.І., д.біол.н., професор; Голопура С.І., д.вет.н., професор; Малюк М.О., д.вет.н., професор; Куліда М.А., к.вет.н., доцент; «Актуальні питання ветеринарної патології» приурочена 105-річчю факультету ветеринарної медицини та 85-річчю доктора ветеринарних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, академіка НААН України Анатолія Йосиповича Мазуркевича: Міжнародна наукова конференція, м. Київ, Україна, 02-03 жовтня 2025 року: матеріали конференції, Київ, 116 с.

Відповідальний за випуск: М. О. Малюк

НУБіП України